

DİSKAR

TÜRKİYE DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU ARAŞTIRMA DAİRESİ

17 Eylül 2018, İstanbul

İŞSİZLİK VE İSTİHDAM RAPORU- EYLÜL
2018

İŞSİZLİK TIRMANIYOR

Gerçek İşsiz Sayısı 6 Milyon

Gerçek İşsizlik Oranı yüzde 17,1

İşsiz Sayısı Bir Yılda 192 Bin Arttı

930 Bin Üniversite Mezunu İşsiz

Kayıtlı İşsiz Sayısı 2 Milyon 750
Bini Aştı

Her Dört Gençten Biri Boşta Gezer

Her Dört Genç Kadından Biri İşsiz

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Dairesi (DİSK-AR)

Dikilitaş Mahallesi Eren Sokak No: 4, Beşiktaş-İstanbul

Tel: (0212) 291 00 05- 291 00 06- 258 19 66- 258 19 67

Faks: (0212) 240 42 09 GSM: 0533 276 47 23 Web: disk.org.tr Eposta:
diskar@disk.org.tr

Özet

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Dairesi (DİSK-AR) Türkiye İstatistik Kurumu TÜİK'in 17 Eylül 2018 günü açıkladığı Haziran 2018 dönemi İşgücü İstatistikleri ile İŞKUR tarafından açıklanan Ağustos 2018 dönemi verilerini değerlendirdi. DİSK-AR'ın işsizlik ve istihdama ilişkin değerlendirmeleri aşağıda yer almaktadır.

- Mayıs 2018 döneminde yüzde 9,7 olan dar tanımlı standart işsizlik 0,5 puan artarak yüzde 10,2 olarak gerçekleşti. Dar tanımlı işsizlik bir önceki yılın aynı döneminde de yüzde 10,2 olmasına rağmen, işsiz sayısı bir önceki yıla göre 64 bin kişi artarak 3 milyon 315 bine ulaştı.
- **Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik ise bir önceki aya göre 0,3 puan artarak 10,9 olarak gerçekleşti.**
- Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizliğin son bir yıldır düzenli olarak arttığı görülüyor.
- Mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizlik yüzde 12,8 olarak gerçekleşirken, **mevsim etkilerinden arındırılmış genç işsizliği 19'a yükseldi.**
- **Geniş tanımlı işsiz sayısı 5 milyon 950 bini aştı.** Geniş tanımlı işsizlik oranı ise yüzde 17,1 olarak hesaplandı.
- İşsizlikteki artış eğilimi İŞKUR verileri tarafından da teyit ediliyor. Ağustos 2017 döneminde 2 milyon 560 bin olan **kayıtlı işsiz sayısı Ağustos 2018'de 192 bin artarak 2 milyon 752 bine yükseldi.**
- Kadın işsizliği yüzde 13,2, genç kadın işsizlik oranı ise yüzde 24,6 olarak gerçekleşti.
- 930 bin üniversite mezunu işsiz durumda.
- Her dört gençten biri ne eğitimde ne istihdamda (NEET). Diğer bir ifadeyle dört gençten biri boşa gezer durumunda.

İŞSİZ SAYISI ARTIYOR

TÜİK, Haziran 2018 işgücü istatistiklerine göre standart işsizlik oranı yüzde 10,2, mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik ise 10,9 olarak gerçekleşti. **Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik geçen bir önceki aya göre arttı.** TÜİK'e göre mevsim etkilerinden arındırılmış işsiz sayısı bir önceki yıla göre 64 bin kişi artarak 3 milyon 315 bine ulaştı. Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı 0,3 puan artarak yüzde 10,9'a yükseldi.

İşsizlikteki artış eğilimi İŞKUR verileri tarafından da teyit ediliyor. Temmuz 2017 döneminde 2 milyon 560 bin olan kayıtlı işsiz sayısı Ağustos 2018'de 192 bin kişi artarak 2 milyon 752 bine yükseldi.

TÜİK'in mevsim etkilerinden arındırılmış işgücü verileri ile İŞKUR verileri işsizlikteki artış eğilimini teyit etmektedir. TÜİK verilerinin haziran ayını yansıması nedeniyle henüz

ekonomik krizin (yükselen enflasyonun, faizin ve dövizin) açık etkilerini şimdilik görmüyoruz. Ancak hem TÜİK hem de İŞKUR verileri işsizliğin artmakta olduğunu gösteriyor. **Önümüzdeki aylarda krizin etkisiyle işsizlikte yoğun bir artış olacağını söylemek mümkündür.**

GERÇEK İŞSİZLİK SAYISI 6 MİLYONA YAKLAŞTI

Standart işsizlik hesaplaması dışında alternatif ve gerçek bir işsizlik hesaplama yöntemi olarak kabul edilen geniş tanımlı işsiz sayısı DİSK-AR tarafından Eylül 2018 itibariyle 5 milyon 952 bin olarak hesaplanmıştır (Tablo 1).

Çalışmayan nüfusun 1 milyon 659 binini **iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar** oluşturdu.

484 bin işsiz ise **iş bulma ümidini kaybetmiş** durumdadır. DİSK-AR Haziran 2018 için geniş tanımlı işsizlik oranının yüzde 17,1 olarak hesapladı.

Tablo 1: Geniş Tanımlı İşsizlik (Bin)

İşsiz Türü	Haziran 2018
Dar tanımlı işsizler	3.315
Ümitsiz işsizler	484
İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar	1.659
Zamana bağlı eksik istihdam	352
Mevsimlik çalışanlar	142
Toplam	5.952

Kaynak: TÜİK Haziran 2018 Hane halkı İşgücü Araştırmasından yararlanılarak DİSK-AR tarafından hazırlandı.

Yöntemsel Açıklama: Geniş Tanımlı İşsizlik

Bilindiği gibi TÜİK tarafından açıklanan dar tanımlı (standart) genel işsizlik oranı işgücü piyasalarındaki durumu bütün boyutlarıyla ortaya koyamıyor. Dar tanımlı/standart işsizlik hesaplarının taşıdığı kısıtlar ve sorunlar nedeniyle, işsizliğin gerçek boyutlarının anlaşılması için alternatif işsizlik verilerine ve diğer işsizlik türlerine bakmak gerekiyor (Tablo1).

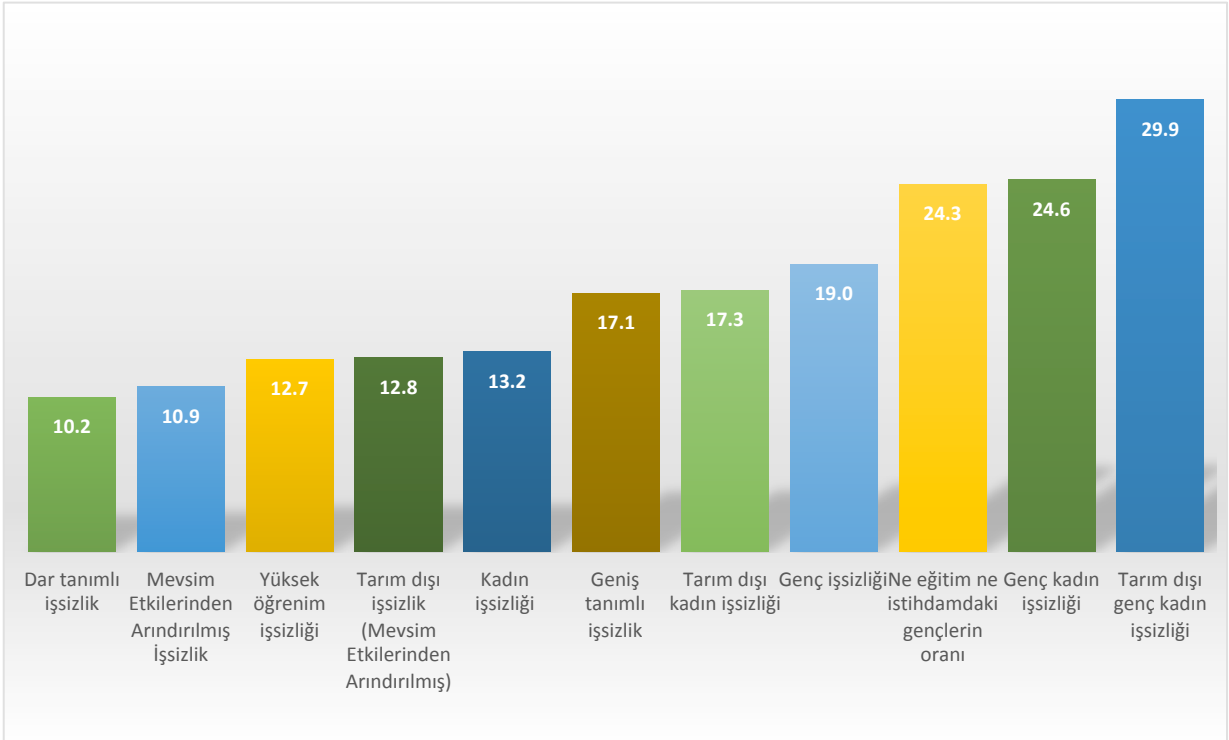
TÜİK tarafından kullanılan standart işsizlik tanımı referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve iki hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan 15 ve daha yukarı yaştaki kişiler işsiz kabul edilmektedir. Bu hesaplama yöntemi işsizliğin gerçek boyutlarının anlaşılmasını zorlaştırmaktadır. Geniş tanımlı işsizlik hesaplaması klasik dar tanım kapsamında yer alan işsizler yanında, iş bulma ümidini kaybeden işsizleri, iş aramayan ancak çalışmaya hazır olan işsizleri, mevsimlik ve zamana bağlı eksik çalışanları kapsayan alternatif işsizlik tanımıdır. Çalışma ekonomisi literatüründe kullanımı giderek artan bir hesaplama yöntemidir.

BÜTÜN İŞSİZLİK TÜRLERİNDE YÜKSELME VAR, KADIN İŞSİZLİĞİ BAŞI ÇEKİYOR

Tüm işsizlik türlerinin giderek arttığı görülmektedir. Standart işsizlik yüzde 10,2 iken kentsel genç kadın işsizliği yüzde 30'a yaklaşmaktadır. Özellikle genç ve kadın işsizliği ile ne eğitimde ne istihdamda (NEET) olan gençlerin oranı yüksekliğini korumaktadır.

Veriler işsizliğin en çok kadınları etkilediğini ve kadınların bütün işsizlik türlerinde erkeklerden daha fazla işsiz kaldıklarını göstermektedir. Haziran 2018 TÜİK verilerine göre kadın işsizliği yüzde 13,2 olarak açıklanırken, kentsel kadın işsizliği ve genç kadın işsizliği yüksek oranda seyretmektedir.

Grafik 1: Türlerine Göre İşsizlik Oranları (Eylül 2018)

Kaynak: TÜİK Haziran 2018 Hane halkı İşgücü Araştırmasından yararlanılarak DİSK-AR tarafından hazırlandı.

Tarım dışı kadın işsizliği yüzde 12,3 olarak açıklanırken, genç kadın işsizliği yüzde 24,6, kentsel kadın işsizliği ise yüzde 29,9 olarak hesaplanmıştır (Grafik 1).

Her dört gençten biri ne eğitimde ne de istihdamdadır. 15-24 yaş arası gençlerin yüzde 24,3'ü boşa gezer durumundadır.

Yüksek öğrenim işsizliği yüzde 12,7 olarak gerçekleşirken, 930 bin üniversite mezununun işsiz olduğu görülmektedir. Tüm işsizlerin yüzde 28'i üniversite mezunlarından oluşmaktadır.

İŞKUR VERİLERİ İŞSİZLİKTE CİDDİ YÜKSELİŞİN HABERCİSİ

İŞKUR Türkiye'de işsizlik ve istihdam alanında en önemli kurumlardan biri. Bir yandan işsizlik sigortası uygulaması, öte yandan teşvikler ve işe yerleştirmeler İŞKUR'u işgücü piyasasının önemli aktörlerinden biri yapıyor.

İŞKUR verileri TÜİK'e göre daha güncel eğilimleri gösteriyor. İŞKUR Ağustos 2018 verileri işsizlikteki yükselişin habercisi olarak görülebilir. İŞKUR'a göre son bir yılda kayıtlı işsiz sayısı 192 bin arttı.

Tablo 2: İŞKUR Kayıtlı İşsiz Sayıları (2017-2018)

	Kayıtlı İşsiz
2017 Ağustos	2.559.592
2018 Ağustos	2.751.845
Artış	192.253

Kaynak: İŞKUR Temmuz 2018 Temmuz Ayı Bülteni

Öte yandan İŞKUR'a yapılan işsizlik sigortası başvuruları giderek artıyor. Ağustos 2017'de 89 bin olan işsizlik sigortası başvuru sayısı Ağustos 2018 tarihinde 106 bini aştı.

İŞKUR verileri işsizlikte artış eğiliminin önümüzdeki aylarda süreceğine işaret ediyor. Ekonomik krizin de etkisiyle önümüzdeki aylarda işsizlikte tırmanma kaçınılmaz görünüyor.

Değerlendirme ve Öneriler

TÜİK ve İŞKUR verileri ile ekonomide derinleşen kriz işsizliğin önümüzdeki dönemde tekrar tırmanışa geçeceğini gösteriyor. İşsizliğin yaratacağı toplumsal tahribatı önlemek için güçlü sosyal politikalara ihtiyaç var.

İşsizliğin azaltılması ve istihdamda kalıcı ve güvenceli artış sağlanması için önerilerimiz:

- *Çalışanların sorumlu olmadıkları krizin sonuçlarından korunması için toplu işten çıkarmaların yasaklanmasını ve yargı iznine bırakılmasını istiyoruz.*
- *İstihdam artışlarında kamunun payı dikkate değerdir. Kamu istihdamının artırılması, kamuda eğreti ve güvencesiz çalışma biçimleri yerine, kadrolu ve güvenceli istihdam artışının sağlanması yaşamsal önemdedir. Kamu girişimciliği ve hizmetleri istihdam yaratacak şekilde yeniden ele alınmalı ve kamuda personel açığı derhal kapatılmalıdır.*
- *İş başında eğitim adı altında çıracak, stajyer, kursiyerlerin ve bursiyerlerin ucuz işgücü deposu olarak kullanılması uygulamasına son verilmelidir.*
- *"Herkesin çalışması için, herkesin daha az çalışması" ilkesi doğrultusunda haftalık çalışma süresi gelir kaybı olmaksızın 37,5 saate, fazla mesailer için uygulanan yıllık 270 saat sınırı, 90 saate düşürülmelidir.*
- *Uluslararası çalışma normları doğrultusunda herkese en az bir ay ücretli yıllık izin hakkı tanınmalıdır.*

- Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'nun "insana yaraşır iş" yaklaşımı temelinde herkese güvenceli ve nitelikli işler sağlanmalıdır.
- Sendikal hak ve özgürlüklerin kullanımı güvence altına alınmalı, sendikal barajlar kaldırılmalı, herkesin sendika hakkını özgürce kullanabilmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
- Toplum yararına çalışma programları kapsamında çalıştırılanlar daimî işçi statüsüne geçirilmelidir.
- İşsizlik Sigortası Fonunun amaç dışı kullanımına son verilmeli ve yararlanma koşulları özellikle kriz dönemlerinde kolaylaştırılmalıdır.
- Ücret Garanti Fonu kapsamı genişletilmesi işçilerin 6 aylık her türlü işçilik alacağı garanti kapsamına alınmalıdır.
- Kadın istihdamının artırılması ve işsizliğin azaltılması için işgücü piyasalarındaki cinsiyetçi uygulamalara son verilmeli, ev içi bakım emeği devletin gereken nitelikli, yaygın ve ücretsiz bakım hizmetlerini sağlaması ile kadının üzerinden alınmalıdır.

İŞSİZLİĞE KARŞI GÜÇLÜ SOSYAL POLİTİKALARA İHTİYAÇ VAR